

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Analysis Methodica Ivris Pontificii

Venator, Daniel

[S.l.], 1579

VD16 V 541

De Vsvris. Titulus XIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63204)

calumnijs, oppressionibus, inuasionibus sunt ablata reddē
da, potius quàm donanda sunt, c. non sanè. 14. q. 5.

Furtum non tam in quantitate rei, quàm in affectu
furantis, consideratur, c. hi qui, 14. q. 6.

Fur non solum in maiorib. sed in minoribus etiam iur-
dicatur. nō enim quod furto oblatū est, sed mens furantis,
attenditur, quomodo in fornicatione non idcirco diuersa
est fornicatio, si mulier sit pulchra, aut deformis, ancilla,
aut ingenua, paupercola aut opulenta: sed qualiscūq; illa fu-
erit, vna est fornicatio. ita in furto quantū cuiq; quis abstu-
lerit furti crimen incurrit, c. fur autem, 14. q. 6.

Voluntas, est animi motus ad aliquid imitandum, vel
nō imitandum, vel adipiscendum, c. quod autem, 15. q. 1.

Peccatum est voluntas retinendi vel consequēdi, quod
iustitia vetat, d. c. quod, 15. q. 1.

Qui ob necessitatem ad se alendum furatur, pœnam ve-
gulariter in fures statutam non incurrit, c. si quis, ext. cod.

DE VSVRIS.

Titulus XIX.

Contiuatio.

V Sura cum furto affinitatem quandam ha-
bet: cum hoc vitio cōtra diuinā legē alieng
rei illicita contrectatio fiat, c. si quis, 14. q. 4

Quid Vsuræ?

Vsuræ est, lucrum, quod sorti mutuo datæ acce-
dit, vel ex pacto, vel intentionē mutuantis, c. vlu-
ra, 14. q. 3. & c. de eulogijs, dist. 18.

Vnde dicitur Vsuræ?

Vsuræ dicitur ab vsu rei, i. pecuniæ. Nomine au-
tem pecuniæ cōtinetur quicquid homines in bo-
nis habent, c. totum, 1. q. 1. sed hic cum vsuræ non
nisi

nisi in cōtractu mutui cōmittatur, vsum rei, pro abusu & consumptione ipsius rei, accipere oportet, Hostien. §. vnde dicatur hic.

Quotuplex Vsurā?

Duplex. Mentalis & conuentionalis. Mentalis est, quam sola intentio dantis absq; pacto ab initio interueniente inducit, c. consuluit, extr. eod. Conuentionalis dicitur, quando habito in contrahentes tractatu de vltra sortem mutuata p̄stando & exigendo conuenit, c. vsura est, 14. q. 3. Est & vsura vel spiritualis, quæ sacris literis commendatur, c. sicut nō suo, dist. 46. Vel corporalis, quæ omni iure improbatur, de qua tot. hoc tit.

Quæ causa Efficiens?

Conuentio cōtrahentium & voluntas, vel peruersa intentio mutuantis, d. c. vsura, 14. q. 3. & c. consuluit, extr. eod. Nam si gratis aliquid detur, nō est vsura c. de elogijs, dist. 18. nisi spes vltra sortem quid consequendi adsit, arg. c. tua, extr. de sim. & c. 1. dist. 14.

Quæ Materia?

Res, quæ functionem in suo genere recipiunt. id est, quæ consistunt pondere, numero, & mensura: vt sunt pecunia, vinum, oleum, frumentū, &c. Non enim vsura committitur, nisi in contractu mutui, Hostien. in §. & vnde, hoc tit. Ergo in his rebus tantū, in quibus mutuum consistit vsura committitur. Quod intelligitur quò ad contractum. quia in alio cōtractu regulariter nō debet committi vsura, vt tradit Abb. in rub. hīc, sed quò ad vsuram aliud est. Nam si pro mutuo detur vel exigatur vestis, bos, equus, capella, prædium, vel quid aliud, quò numero, pondere & mē
sura

974 ANALYS. IVRIS PONTIFICII
fura non constat usura est, ut traditur, in c. ple-
riq; & c. usura, 14. q. . si modò mutui contractus
præcesserit.

Quæ Forma?

Accessio solutionis rei mutuatae, gratia ipsius
rei usus ex pactioe interposita, vel sola lucrandi
intentione exacta vel accepta. Ut enim usura cõ-
mittatur, requiritur primo accessio. i. ut forti ali-
quid accedat. Quicquid enim ultra sortem datur
vel exigitur, usura est, c. si fœneraueris, c. putant,
c. pleriq; 14. q. 3. secundò requiritur, mutuum, i.
ut res ex mutui contractu data sit. in alijs enim cõ-
tractib; minoris mali gratia usura toleratur, Ab.
in rub. Deniq; pactio contrahentiũ vel intentio
exigentis, desideratur. Quia si nullo pacto ab ini-
tio interueniente, & absq; exactioe debitor ali-
quid gratis offerret, impunè à creditore, qui ma-
la intentione caret recipi posset. Siquidè, ut dici-
tur, oblatio nullã culpæ maculã suscipienti inge-
rit, q̄ non ex ambientis petitione processit, c. sicut
Episcopũ, 1. q. 2.

Quis Finis?

Lucrum: sine spe enim lucri usura non cõmit-
titur, arg. c. tua, extr. de fimo. & c. 1. dist. 14.

Qui Effectus?

1. Desertio agriculturæ. 2. Paupertas. Nam si li-
cita esset usura, eius lucrum culturæ possessionũ
præferretur, ex quo multorum paupertas: cum
annua usurarum præstatio periculosa sit, seque-
retur. Inno. in rub. hic. Usurarũ enim vorago non
rãtũ animas deuorat, sed etiã facultates exhaurit,
ut ait Grego. X. in generali Conci. Lugdu. c. 1. eo.
in 6. 3. Idololatria. Quia in diuidendo & diligèdo
pecuniã, vix euitatur idololatria. ibi enim semp
est

est cor auari, iuxta illud. Vbi est thesaurus tuus, ibi est cor tuum. Et auari gratius intuentur aurū quam Solem, c. omnis, & c. sicut hi, dist. 47. Auar^o autem, quia cultū Deo debitū nummo impendit, Idolorum cultor ab Apostolo appellatur, c. q. aut 26. q. 5. 4. Effectus colligitur ex pœnis in vsurarios constitutis.

Quibus pœnis vsura coercetur?

Varijs. Nam alia pœna imponitur à **Canone**, alia à Iudice, alia ab aduersario exceptionis obiectiōe. Pœna à Canone statuta triplex est. Nā Alexand. in Concilio Lateranē. statuit, manifestos vsurarios, nec ad cōmunionē altaris admittēdos, nec in hoc vitio mortuos sepulturæ Ecclesiasticæ concedendos: nec eorū oblationes ab Ecclesia accipiendas, sed esse excōmunicatos ipso iure, vt Innocen. super c. quia in omnib. ext. eod. & qui aliquid accipiēdo vel Christianæ sepulturæ eos tradendo p̄dictis cōtra fecerit, eū ad restitutionē accēpti cōpelli, & donec ad arbitriū Episcopi sui satisfaciat, ab officij sui executione suspēdi, d. c. q. in omnib. ex. eo. Pœna à iudice ex superiori profiscitur. Nā si manifestus vsurari^o, id q. vsuræ loco exegit, restituere, vel interdicto parere pertinaciter recuset, si clericus est, ab officio & beneficio suspēditur: si laicus, vsq. ad dignā satisfactionē vinculo excommunicationis obstringitur, c. prætereā, & Innoc. in c. cū tu manifestas, extr. eod. Qui si necdū respiscat, nec obtēperare nolit, degradatus seculari potestati legitimè puniendus traditur, c. Canonum, c. si quis oblitus, & c. quoniam, 14. q. 4. Quā tamen pœnam desistendo vitabit, c. 1. & c. 2. distinct. 47. Gregorius etiam X. confi.

confi.

constitutionē Lateranensis Concilij generali cō-
 stitutione cōfirmans fanciuit. Ne collegium, aut
 alia vniuersitas, vel singularis persona, cuiuscun-
 que sit dignitatis, conditionis, vel status alienige-
 nas publicā fœnebrem pecuniam exercentes aut
 exercere volentes, ad hoc domos in terris suis cō-
 ducere, aut conductas habere, aut alias habitare
 permittant: sed huiusmodi manifestos vsurarios
 omnes intra menses tres de terris suis expellant.
 Qui verò cōtrā fecerint, si personę fuerint Eccle-
 siasticę, Patriarchę, Archiepiscop. Episcopi, suspē-
 sionis, minoris verò personę singulares, excōmu-
 nicationis: si aut collegium, seu alię vniuersitas,
 interdicti sententiā incurrūt, c. vsurarū, eo. tit. in
 6. Et Clemēs V. Christianorū cōsortio interdictos
 esse iussit, q̄cūq; super his vsuris soluēdis statuta
 ordinarint, fecerint, scripserint, vel dictarint, vel
 qui secūdum ea statuta iudicarint, oneratq; fene-
 rātores, in causis fœnore vertētibus, rationū sua-
 rū libros aduersarijs p̄ferre & exhibere. Itē eos
 hæreticos esse decernit, q̄ asseuerare non dubita-
 rint, minimè peccatū esse fœnerari, Clem. 1. §. ca-
 terum, & §. sanè, eod. tit. Alia pœna imponitur
 ab aduersario ope exceptionis. Vnde, si quis impe-
 trauerit literas super vsuris, quas ipse alij soluit,
 restituendis sibi, vel fructibus sibi in sortem cō-
 putandis, nulli cōmodo ei erunt literę impetra-
 tæ, nec auditur: nisi prius restituerit quas aliquā-
 do extorsit vsuras. Quia frustrā legis auxilium in-
 uocat, qui committit in legem, c. quia frustrā, extr.
 eod. Sanxit etiam Gregorius X. manifestum fœ-
 neratorem, nullo modo testamentis interesse,
 nec ad confessionem vel absolutionem admitti:

nec

nec testamentum ipsius viribus subsistere posse, nisi de vsuris satisfecerit, vel de faciendo pro viribus facultatum idoneam cautionem præstiterit, c. quanquam, eod. tit. in 6.

Quomodo restitutio facienda? Et quæ forma cautionis pro facienda restitutione exhibenda?

Quanquam vsurarij manifesti (vt inquit Gregorius X.) de vsuris, quas receperant satisfieri, expressa quantitate, vel indistinctè, in vltima voluntate mandauerint: nihilominus tñ eis ecclesiastica sepultura denegatur, donec de vsuris ipsis fuerit (prout eorū facultates patiuntur) plenè satisfactum: vel illis, quibus facienda est restitutio, si præstò sint ipsi, aut alijs, qui eis possunt acquirere, vel eis absentibus, loci ordinario aut eius vicario gerenti, siue rectori parochiæ in qua testator habitat, corā aliquibus fide dignis, de ipsa parochia (quibus quidem Ordinario vicario, & rectori prædicto modo, cautionè huiusmodi eorū nomine licet recipere, ita q̄ illis perinde actio acquiratur) aut seruo publico de ipsius ordinario mādato idoneè de restitutione faciēda sit cautū. Cæterū si receptarū vsurarum quantitas manifesta sit, illam semper in cautione prædicta exprimi oportet. Alioquin aliā cautionē recipiētis huiusmodi arbitrio moderandā, ipse tamen scienter non minorem quā verisimiliter creditur, moderabitur. Et si secus fecerit, ad satisfactionem residui teneatur, c. quanq̄, eod. tit. in. 6. Quid si nusquā appareant illi à quibus vsuræ acceptæ sunt, cum tamè certum sit aliquibus fuisse acceptas. Hoc casu poterunt malè ablata inter pauperes distribui, c. cū tu, & c. Michael, extr. eod. Verūm vt ijsdem ipsis

potiùs quibꝰ vsurariè erepta sunt, reddatur, quã incertis distribuatur, quod certis personis debetur, consultum erit publicis edictis patefacere eo loci, vbi vsuræ solutæ sunt, vt quisquis scœnoris nomine à se aliquid sciat ablatũ, id veniat recepturus, glos. in d. c. quamquam verb. satisfieri, eod. tit. in 6. Et sciendum, quod prædicta non tantũ procedant contra vsurarios manifestos, qui accusatione præmissa per sententiam legitime condemnati sunt: verũ etiam contra eos, contra quos non apparet accusator, modò illos vsurarios manifestos esse, alijs argumentis confiterit, c. cùm in diœcesi, ext. eo. Et etiã cõtra hæredem scœnatoris, quod ad restitutionẽ attinet. ille enim iisdem modis, quibꝰ ipse scœnator posset, si viueret, ad restituẽdas vsuras compellitur, c. tua nos, ext. eo. Imò etiã contra Iudæos, qui ad restitutionẽ vsurarum, quas Christianis extorserint, interdicta eis Christianorum cõmunitate, & societate coguntur, c. penul. extr. eod.

Quæ Affinia?

Furtum, rapina, simonia, interesse, varijsq; generis accessiones, quæ ob ipsam sortem capiuntur, & turpe lucrum, quod quid sit? vide c. quicunq; 14. quæst. 4.

Quæ Pugnancia?

Lex diuina, quæ dicit: Mutuum dantes nihil inde sperantes: Christiana charitas, qua quis tenetur subuenire proximo natura contractus mutui: quæ parem doti desiderat restitutionem.

AXIO MAT ET SENTENTIAE.

Qui ex eo, quod pecuniarum à se mutuo datarum periculum

viculum suscepit, aliquid ultra sortem percipit, fœneratoris labe non caret, c. fin. extr. eod.

Qui pro mutuata pecunia fundum pignori accepit, eius fructus, si quos percepit in sortem acceptos ferre debet: non sibi lucro adscribere, nisi fœneratoris nomen, & notã subire velit, c. 1. & c. conquestus, extr. eod.

Vsurarius monius non desistens, si clericus est, ab officio & beneficio suspenditur, si laicus excommunicatur, c. praterea, extr. eod.

Heres vsurarij filius vel extraneus vsuras extortas per defunctũ restituere compellitur, c. tua nos, extr. eod.

Per subtractionem communionis Christianorum, & per principes seculares cogendi sunt Iudai ad vsuras restituendas, c. post miserabilem, & c. quanto, extr. eod.

Non auditur vsurarius repetens vsuras: nisi prius restituat extortas, c. quia frustra, ext. eo. c. Michael, eod.

Maritus recipiens pignus pro dote promissa, non tenetur fructus in sortem computare, c. salubriter, ext. eod.

Conuictus de vsuraria prauitate per famam, & alia argumenta, tanquam manifestus vsurarius secundum dispositionem Lateranensis Concilij compesci potest, c. cum in diocesi, ext. eod.

Vsurarum vorago sicuti facultates exhaurit, ita animas deuorat, c. 1. eod. in 6.

Quo minor fœneratorib. aderit fœnerãdi cõmoditas, eò magis libertas exercẽdi fœnõ adimẽda, d. c. vsurar. eo. in 6.

Quia fœneratores vt plurimum contractus vsurarios occultẽ ineunt & dolosẽ, quod vix conuinci possum de vsuraria prauitate, ad exhibendam, cum de vsuris agitur, suarum rationum codices, censura ecclesiastica

compelluntur. Clem. vni. §. ceterum, eod.

Quicquid sorti accedit, vel supra datum exigitur, usura est, c. putant, c. pleriq, & c. si scenerauerit, 14. q. 3.

Si quis usuram accipit, rapinam facit, vita non vivit, c. si quis, 14. q. 4.

Non minus crudelis est, qui pauperem trucidat fenore, quam qui diuiti sua rapit, c. quid dicam, 14. q. 4.

Ab illo iure usura exigitur, cui iure arma inferuntur, c. ab illo, 14. q. 4.

Turpe lucrum facit, quicumq, tempore messis vel vindemia, non necessitate, sed propter cupiditatem, conceperat annonam vel vinum, & seruat vsq, dum carius vendatur, c. quicumq, 14. q. 4.

Fideli homini totus mundus diuitia sunt, infideli autem nec obolus, c. quid dicam, 14. q. 4.

DE CRIMINE FALSI

Titulus XX.

Continuatio.

VSurarij, ad extorquendum illicitas vsuras plerunq, falsitate vtuntur.

Quid Falsitas?

Falsitas est, occultatio vel imitatio veritatis, ad decipiendum, scienter facta, c. homines, §. quia ergo, & c. is aut, §. nemo, 22. q. 2. c. 1. §. vterq, ext. eo.

Que causa Efficiens?

Mens conscia falsitatis, dolus malus. Falsum enim absq, dolo non committitur, l. nec exemplū, C. eod. Vnde de falso, quod dicto fit, dicitur quod nemo mentiens iudicandus fit dicere falsum, qui putat verum, quod dicit. Quia quantum in ipso est